

Elektřina a magnetismus

David Trunec

Ústav fyzikální elektroniky
Přírodovědecká fakulta Masarykovy univerzity
Brno

Obsah

- 1 Elektrický náboj
- 2 Gaussův zákon
- 3 Elektrický proud

- 1 Elektrický náboj
- 2 Gaussův zákon
- 3 Elektrický proud

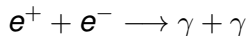
Elektrický náboj

vlastnosti elektrického náboje

- zákon zachování náboje
- kvantování elektrického náboje
- invariantnost elektrického náboje
- nábojová kvazineutralita

Zákon zachování elektrického náboje

- zákon zachování náboje
Celkové množství elektrického náboje v elektricky izolované soustavě je konstantní.
- příklady

Kvantování elektrického náboje

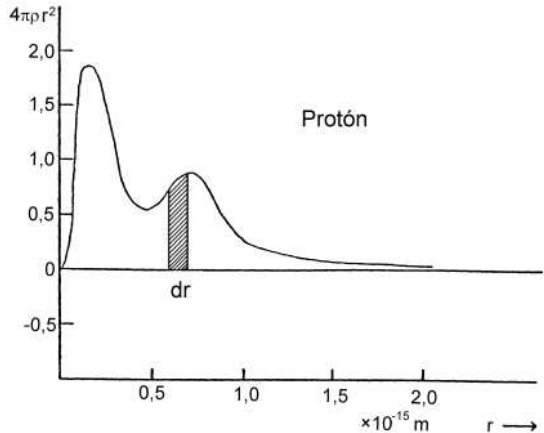
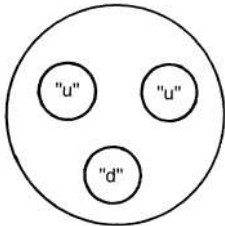
- kvantování náboje

$$Q = k e_0 \quad k = 0, \pm 1, \pm 2, \dots$$

$$e_0 = 1.602 \times 10^{-19} \text{ C}$$

- nositelem náboje jsou elementární částice (elektron, proton, ...)

Struktura protonu - kvarky

- invariantnost elektrického náboje
- nábojová kvazineutralita

Coulombův zákon

síla působící mezi dvěma bodovými náboji ve vakuu

$$\mathbf{F}_{21} = \frac{1}{4\pi\epsilon_0} \frac{Q_1 Q_2}{|\mathbf{r}_2 - \mathbf{r}_1|^3} (\mathbf{r}_2 - \mathbf{r}_1)$$

Intenzita elektrického pole

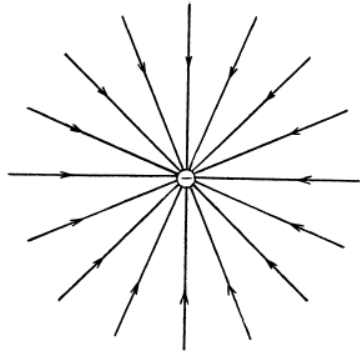
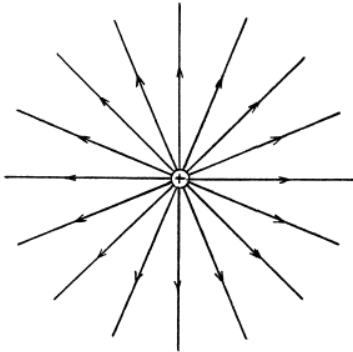
definice intenzity elektrického pole

$$\mathbf{F} = Q\mathbf{E}$$

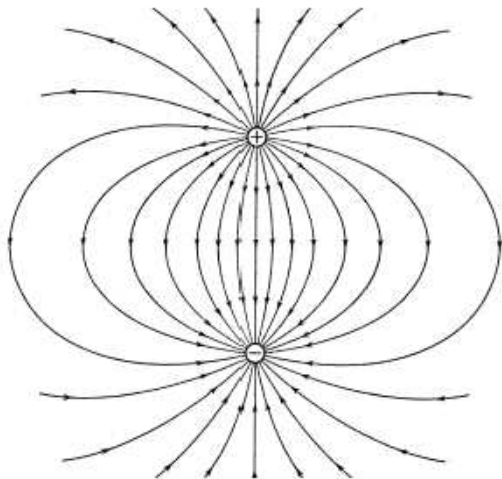
Siločáry

- definice siločáry
- experimentální zobrazení siločar

Siločáry

Siločáry

- 1 Elektrický náboj
- 2 Gaussův zákon
- 3 Elektrický proud

Gaussův zákon

$$\oint_S \mathbf{E} \cdot d\mathbf{S} = \frac{Q}{\epsilon_0}$$

S je uzavřená plocha, Q je celkový náboj uzavřený plochou S

Gaussův zákon

Celkový počet siločar procházejících uzavřenou plochou je roven Q/ε_0 , kde Q je celkový náboj uzavřený plochou S . Siločáry vycházející z vnitřku plochy ven se započítávají s kladným znaménkem, siločáry vcházející dovnitř plochy se započítávají se záporným znaménkem.

využití Gaussova zákona pro výpočet intenzity elektrického pole

- najdu vhodnou plochu, na níž je velikost intenzity konstantní a vektor intenzity je k ní kolmý
- počet siločar procházející touto plochou je pak ES a platí

$$ES = \frac{Q}{\epsilon_0}$$

- z této rovnice vypočtu E

Pozn. Stejný postup lze použít i pro gravitační pole.

- 1 Elektrický náboj
- 2 Gaussův zákon
- 3 Elektrický proud**

Elektrický proud

- definice elektrického proudu

$$I = \lim_{\Delta t \rightarrow 0} \frac{\Delta Q}{\Delta t}$$

- rovnice kontinuity
- I. Kirchhoffovo pravidlo